

DELA VSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta 5.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška cesta 5.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 225 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 159.

V Mariboru, sobota 6. novembra 1926.

Leto I.

Po atentatu na Mussolinija.

Poslednji val reakcije in nasilja.

Četrty atentat na Mussolinija je uspel. To se pravi: svinčena krogla ni zdrobila njegovo srce in poglavar fašizma se je vrnil še živ v večni Rim imperatorskih palač in Tarpejske skale, njegov režim je pa izpričal celemu svetu vso lažnost njegove sile in slave, vso svojo neverjetno notranjo propadlost in skrajno pobesnelost, po kateri more priti le ali do vsesplošnega slepega medsebojnega klanja in večne teme in dekadence celega naroda, ali pa do odrešilne, strahovite, a svete prekulacije, ki bo rešila v trenutku domovino Cattanca, Garibaldija in Mazzinija sicer neizbežne etične in politične smrti. Ta atentat je uspel, ker je pokazal, da se fašistični režim ne more držati, da nima trajnosti, ker ne more zagotoviti narodu, ki noče biti suženj, vsaj relativnega miru in napredka, in ker rodi fašistovski večji in večji pritisk še večji in večji odpor. Mogoča je ali vesplošna propast celega naroda, ali rešitev v nagli revoluciji. Trajno vladanje fašizma in kakršnokoli konstruktivno njegovo udejstvovanje je izključeno.

Ni potrebno, da je atentat dosegel svoj direktni namen, vse večjega pomena je njegov indirektni učinek: da je razkril vso nemogućnost in slabost fašizma, ki je toliko bolj očitna, čim nasilnejša, odurnejša in krvavejša so dejanja njegovih razkačenih privržencev. Kar pride, bo le zadnja, do skrajne slepote in bestialnosti prignana morilska blaznost, kakršne ni doživela francoska revolucija, in to za časa krute jakobinske dobe. Potem... ne vemo, kaj bo, fašizma in njegovih nosilcev gotovo ne več.

Le v enem izpričujejo italijanski fašistični epigoni neko logičnost: ko trde, da so se vse revolucije branile le s hujšim in hujšim nasiljem, in da je pač usoda revolucije taka in nič drugačna. Morali bi pa biti še za korak dalje istotoliko logični ter priznati, da je doslej, zlasti v revolucionarnih dobah, sledila vsem najbolj re-

akcionarnim fazam, še hujša, še besnejša ljudska protireakcija — da je jakobinskemu terorju sledil protiteror, ki je ugonobil predvsem jakobince same.

Italijanska fašistovska reakcija je že dosegla najskrajnejšo kulminacijo; do javnega poveljanja, v svojem časopisju in v uradnih izjavah vladnih eksponentov, pouličnega linčanja nasprotnikov kot rednega vladnega represivnega sredstva, se niso povzpeli niti v najtemnejšem in najkrvavejšem času francoske revolucije. Kaj more še več storiti fašistovski režim v svojo obrambo?

V Italiji se množe spet nasilja in uboji; sestavila se je celo tajna lista talcev, ki bodo pomorjeni, čim bi se ponovil atentat na Mussolinija; zadržano je nadalje do kraja vso nasprotniško časopisje; uvaja se smrtna kazen z retroaktivno močjo, in sodila ne bodo obtožence redna sodišča, nego se bodo sovražniki pobijali kar na ukaz strankine hierarhije, če ne kar na željo tega ali onega posameznika. Vse se je že ukrenilo in vsa najbolj reakcionarna in represivna sredstva so se že ujemjavila — pa javljajo vendar še vedno iz najvišjih mest, da najhujše šele pride, da se bo čiščenje in trebljenje šele začelo! Kaj morejo še več storiti, da dokažejo svojemu narodu in ostalemu svetu, da so prignali svojo slavno revolucijo na kraj kraja?

Fašistovska epizoda v petdesetletni borbi italijanskega naroda za svojo svobodo in napredek, se bliža koncu. To je danes jasno. Poslednji val skrajne reakcije, skoro nepomiljive reakcije pljuska in besni po apeninskem polotoku. V tem poslednjem valu bo utonil fašizem.

Poznamo vso heroičnost in požrtvovalnost zdravega dela italijanskega proletariata, zato vemo, da bo naposled vendarle zmagal in se uveljavila spet v Italiji demokracija in z njo socializem.

Nova pota sovjetske Rusije.

15 konferenca komunist. stranke, ki se vrši v Moskvi, se je v glavnem borila z notranjim problemom ruske komunistične stranke, zlasti z delom takozvane opozicije, ki oponira tečaju in načrtom Stalina. Po dolgem času je spet posegel v debato tudi predsednik ruske sovjetske republike Rijkov, ki je ostro pobijal stališče opozicije ter naglašal, da mora Rusija posvetiti vse svoje skrbi in sile najprej sanaciji in dviganju industrije in gospodarstva sploh, in si v to svrhu preskrbeti po možnosti z **lastno močjo ves potrebni kapital**. Fatalna napaka bi bila, če bi Rusija pri tem naščuvala z zgrešeno davčno politiko ruskega kmeta proti sebi. Razmerje med delavci in kmeti se mora urediti na način, ki bo obema koristen in napram obema pravičen. Iz razprav in sklepov te konference izhaja, da se komunistična Rusija bavi skoro izključeno s svojimi gospodarskimi problemi in z vprašanjem preosnove celokupne sovjetske Rusije, vse notranje in zunanje politike. Ruska revolucija je krenila na

desno, ne toliko po volji svojih vodij, kolikor pod pritiskom razmer, prirode, ki ne dopuščata trajnega ekstremnega eksperimentiranja. Značilen je tudi sklep konference, da se bodo v bodoče volili na vodilna mesta v tretji Internacionali tudi inozemski člani, in ne kakor doslej, samo ruski. Ni izključena možnost, da bo za predsednika 13. Internationale izvoljen sploh ta ali oni poznani vodja kake neruske komun. stranke. Opozicija z Zinovjem in Trockem na čelu, je sicer konferenci prisostvovala, ni pa posegla v debato. To opozicijsko skupino v ruski komunistični stranki se lahko smatra že popolnoma likvidirano. Premagana je bila z istimi sredstvi osebne diktature, s katerimi je prej sama neusmiljeno operirala doma in v tujini. Zinovjev je padel kot žrtev lastnih nasilnih metod. Najprej je on sam prepovedoval vsakemu kakršnokoli diskusijo o njegovih modrih načelnih in taktičnih dogmah, sedaj je na isti način prepovedal njemu vsakršno diskusijo in vsako upiranje njegov sodrug Stalin.

Zakaj bosta usmrčena Sacco in Vanzetti?

Kakor je razvidno iz časopisnih poročil, je višje sodišče združenih držav zavrnilo priziv za obnovitev procesa proti sodrugoma Sacco in Vanzetti.

Omenjena sta bila obdolžena ter na smrt obsojena, ker sta baje dne 5. aprila 1920 l. izvršila roparski napad na uradnika neke tovarne čevljev, ga usmrtila ter mu odnesla šestnajst tisoč dolarjev. Par mesecev popreje 24. decembra 1919. leta, se je v istem kraju izvršil enak napad, tudi na enega uradnika neke druge čevlarske tovarne. Imel je s seboj trideset tisoč dolarjev, ki so mu bili ukradeni, on sam je le po srečnem naključju ušel smrti.

Vsa policijska poizvedovanja po roparjih, so ostala brezuspešna... V preiskavi je pa nastal naenkrat preokret. Amerikansko sodišče, pod vodstvom generalnega državn. pravdnika Polmerja, je namreč ravno takrat organiziralo veliko gonjo za vsemi delavskimi levičarskimi elementi. Izbrabilo se je podivjanost pojvne dobe in na umeten način gojeno mržnjo napram vsem tujcem v korist razrednega sodišča. Polovilo se je vse tujerodne delavce z motivacijo, da so boljševidi ter anarhisti. Nekaj teh revežev so samo deportirali, vse druge pa pozaprl. V zaporih so jih grozno mučili ter nekaj celo umorili. Med umorjenimi je bil tudi neki anarhist, Salfedo, somišljenik in rojak obeh omenjenih Italijanov. Detektivi so ga vrgli skozi okno iz štirinajstega nadstropja sodniške palače. Salfedo je obležal na licu mesta mrtev. Sacco in Vanzetti sta organizirala takoj protestne akcije proti temu nasilnemu uboju in proti terorju sploh. S tem sta pa seveda postala neprijetna in nevarna uradnikom generalnega državnega pravdnštva. Omenjena sta bila pri tem uradu že zdavnaj zaznamovana kot nevarna prekucuha, niso pa jima mogli do živga. Ko sta se pa izvršila omenjena roparska napada, je prišlo tudi to detektivskemu uradu drž. pravdnštva prav, in sklenili so, vplesti oba neprijetna Italijana v ta uboj, da se ju napravi politično neškodljive.

Neki policijski priganjač Mihaelo E. Stewart, znani vprizoritelj protianarhističnih gonj in spletke je bil poslan v South Braintree, da ju aretira ter pripelje v zapor, kjer sta bila najprej dolgo in grozno mučena. K preiskavi so pritegnili lažnjive priče, kakor nam to kaže naslednji primer: Neka uradnica omenjenih tovarn, Miss Splaine, je prvotno zagotavljala, da je prisostvovala uboju in spoznala na neki njej pokazani sliki morilca. To je pa bila slika nekega Palmesana. Ko je bila po aretaciji

Sacca z njim konfrontirana, je izjavila, da ne more v njem spoznati nobenega izmed morilcev. Osemnajst mesecev kasneje, pri glavni razpravi, pa je z gotovostjo trdila, da je bil Sacco morilec. Zopet neka druga Miss Andrews, je pri razpravi trdila, da je Sacco morilec, kasneje pa se je sama obtoževala, da je po krivem prisegla, in da je Sacco prvič videla pri razpravi. O tej razpravi piše Thomas O'Connor v New-Yorškem časopisu »Nation«: »To ni bila razprava proti Saccu in Vanzettiju, marveč proces združenih držav proti anarhizmu«. Zato se tudi ni mnogo razpravljalo o uboju samem, marveč predvsem o političnem mišljenju in pripadnosti obtožencev. Izpraševali so ju, zakaj sta bila proti vojni, čemu ne verujeta v Boga, zakaj sta kritizirala ustavo združenih držav itd.

Na ta način se je pač uplivalo na porotnike; predsednik porotnega sodišča, neki bivši policijski načelnik mesta Quincy, pa jim je naravnost zapovedal: »Spoznajte jih krivim, ker oni morajo biti na vsak način usmrčeni!« — Porotniki so potrdili obsodbo, kljub temu, da so nekatere priče izpovedale, da se je nahajal Sacco na dan umora pri italijanskem konzulatu v Bostonu, Vanzetti pa je ribil v Plimouthu. Obsodili so ju na smrt.

Da se reši ti dve nedolžni žrtvi ameriške reakcije, so se organizirale protestne akcije, ustanovili so se komiteji z nalogo, da zberejo dokaze, da sta obsojenca nedolžna. Protestom se je pridružilo tudi delavstvo Evrope. Tako sta med drugim splošna delavska zveza, kakor tudi komunistična stranka Francije, z vso energijo zahtevali pri konzulu združenih držav v Parizu, da se prepreči zlobna nakana ameriške reakcije. Pa ne samo delavstvo, tudi vsa poštena javnost je protestirala. Znani konservativni pravdnik William G. Thompson, sicer izraziti nasprotnik proletariata, je energično zahteval obnovitev procesa. Vsled teh protestov se je odlašalo za usmrtitvijo in že je izgledalo, da bo proces obnoven in da bosta nedolžni žrtvi rešeni in svobodni. Neki Portugalec, Celestino Madero, je bil zaradi tolovajskega umora obsojen na smrt. Pred usmrtitvijo pa je izpovedal, da je on s tremi tovariši oropal in umoril uradnika one čevlarske tvrdke, radi katerega sta bila osumljena Sacco in Vanzetti. Sestavljenih je bilo enainšestdeset protokolov s pričami, ki jih je navedel Madero. Na podlagi teh dokazov se je zahtevala zopetna obnovitev procesa. Madero bi moral biti justificiran 5. septembra t.l.; zaradi njegove izpovedi pa se je usmrtitev preložila na 25. oktobra t.l.

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek,

okusen i cenen.

Dobiva se v vseh

dobro asortiranih

kolonialnih trgovinah.

Vsak naročnik mora biti agitator za naš list

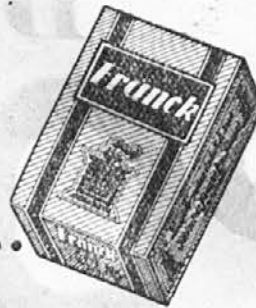

Iz samega žita ne morete kuhati kave.

Dober in krepak okus dobite šele, ako upotrebite

Pravi Franckov kavni pridelek.

Pijača s Pravim Franckom Vas zamore stalno zadovoljevali.
K zrnati kavi na vsak način spada Pravi Franck.

Sredi septembra se je končno pričela nova preiskava v mestu Dedhamu in to pred istim sodnikom, ki je svoječasno izrekel obsodbo nad Sacco in Vanzettijem! Izkazalo se je pri tem, da se ne bori proti njima samo reakcija, temveč tudi zakrknjenost sodnika, ki ni hotel nič slišati o tem, da bi bila Sacco in Vanzetti po nedolžnem obsojena. Zavrnil je kratkoma vse protokole in dokaze, ki bi lahko rešili oba nedolžna sodruga. Očividno je torej, da se ju hoče na vsak način usmrtiti, da se s tem zadosti na eni strani krvoželjni ameriški reakciji, na drugi pa ozkosrčni in zabiti trmi sodnika, ki se v svoji nadudosti čuti užaljenega, če kdo samo podvomí v njegovo nezmotljivost.

To bo pač razredni umor, katerega bo izvršilo neodvisno sodišče, s polno zavestjo, da je krivično obsojilo, v večno sramoto združenih držav, ki se imenujejo svobodne!

A. J.

Angleška delavska stranka zmaguje.

Pridobila je pri občinskih volitvah 185 mandator.

V pondeljek so se vršile v okoli 300 angleških mestih (razven v Londonu) občinske volitve, ki so zagotovile zlasti angleški delavski stranki veliko zmago. Že po sedaj znanih rezultatih je pridobila angleška bratska stranka 185 mandator, izgubila pa je 35 mandator. Napredovala je tedaj za okroglo 150 mandator, ker pa niso še znani volilni rezultati iz vseh mest, računajo, da se to število še poveča. Vse ostale stranke so močno nazadovale. Konservativci so izgubili po dosedaj znanih rezultatih 68 mandator, liberalci 48, ostale stranke skupno pa 25 mandator. V Nottinghamu so naši sodrugi pridobili 5 mandator, v Birminghamu 8, v Manchesteru 7, v Liverpoolu 6. Glasilo angleških sodrugov »Daily Herald« pravi, da je ljudstvo s tem reagiralo proti postopanju vlade v rudarskem štrajku in ji izreklo nezaupnico. Te volitve so pokazale, da bo konservativna stranka pri prihodnjih volitvah podlegla. Prihodnji angleški parlament bo imel delavsko socialistično večino!

Rudarska stavka.

Eksekutiva angleške rudarske zveze se je te dni posvetovala z zastopniki dvanajstih rudarskih transportnih zvez o vprašanju preprečitve dovoza tujega premoga v Anglijo. Sejo je sklical generalni svet strokovnih organizacij. Posvetovanja se niso še zaključila, vendar ni dosti izgleda, da bi se akcija mogla izvesti, ker je gmotni položaj posameznih delavskih transportnih zvez vsled rudarskega štrajka skrajno slab. V stvari bi se mogel dovoz in prevoz premoga preprečiti le, ako bi mornarji, železničarji itd. spet zaštrajkali, kar bi značilo ponovitev splošne stavke, ki bi topot najbrže ne mogla trajati niti tako dolgo, kakor zadnjič. — Zveza mornarjev je predlog odklonila z 10.060 glasovi, proti 908.

Tudi španska diktatura je v nevarnosti.

Na francosko-španski meji je bilo zaprtih preko dvesto španskih, italijanskih in nekaj angleških revolucionarjev, ki so baje pripravljali oborožen upad v Španijo, da strmoglavijo s pomočjo španskega naroda in španskega vojaštva vladnega diktatorja Primo de Rivero. Španska policija je bila baje o tej nameri informirana in je dala večino zbranih revolucionarjev tik na meji zapreti. Pri dveh angleških udeleženceh so baje našli tudi bombe. Dali se navedbe španske policije res ujemajo, se bo kmalu izkazalo. Značilna je pa seveda vest, da so tudi v Španiji sami zaprli več sto oficirjev in razorožili nekatere vojaške polke, ker so nameravali po nekem načrtu, za katerega je vlada pravočasno izvedela, izvesti s pomočjo ljudstva državni preobrat.

Diktatorski režim je izzval tudi v Španiji silni odpor. Tudi tam bo ljudska nejevolja kmalu strmoglavila diktatorja in diktatorčke.

Šovinistične blaznosti.

Šovinistični krogi v Parizu in v Berlinu so pridno na delu, da pokvarijo dobre odnose med Francijo in Nemčijo, ki so po sprejemu Nemčije

v Zvezo narodov in po razgovoru v Thoiryju med Briandom in Stresemannom močno učvrstili. Prenapetim nacionalističnim krogom to stran in onstran Rena ni prav, da sta se drži končno sporazumeli in da delata složno na konsolidaciji evropskega miru. Sedaj izrabljajo poset nemškega pariškega poslanika pri Briandu za koncentrično napadanje in osmešenje Briand-Stresemannove sporazumske politike, češ, da je trajni mir med tema dvema državama sploh nemogoč. Nemški in francoski nacionalisti bi sploh radi, da se obe državi spet vojaško poprimeta, in da se vprašanje evropskega miru začne znova reševati — z orožjem. Interesantno je konstatirati, da to blazno nemško-francosko-nacionalistično politiko podpirajo z enako vnemo in stupidnostjo nacionalisti vseh ostalih večjih in manjših držav. Politika sporazuma se bo pa vendar nadaljevala in če jo ne bodo izvedli do kraja uvidnejši političarji, jo bo prej ali slej uveljavil mednarodni proletarijat.

Kongres madžarske socialdemokratske stranke.

Kakor smo že poročali, se je vršil v Budimpešti kongres bratske madžarske stranke, ki se je bavil s strankinimi in notranjepolitičnimi problemi Madžarske. Kongres je nudi verno sliko reakcionarnih razmer, ki vladajo v Horthyjevem Kongu. Delegati so omenjali tudi svoje preganjane in v tujini živeče sobojevnike ter demonstirali zanje, kar je že dalo povod navzočemu vladnemu komisarju, da je začel žugati z razpustom kongresa in izgonom navzočih delegator.

Nekateri zastopniki so precej ostro kritizirali delovanje dosedanjega strankinega vodstva in parlamentarne frakcije, vendar je bilo pri volitvah prejšnje strankino vodstvo spet izvoljeno.

Kongres je v glavnem povdarjal potrebo, da se madžarski proletarijat spet združi, ter da se dela tudi na organizaciji poljskih delavcev.

Iz kongresa predloženih poročil je razvidno, da madžarska socialno demokratična stranka vzlic kruti reakciji in gospodarski krizi, ki tišči

k tlom ogrski narod, razveseljuje napreduje. Močno delovna je tudi strankina emigracija, ki živi večinoma na Dunaju.

Kultura.

Knjižnica in čitalnica Delavske zbornice. V zimskem času bo odprta knjižnica in čitalnica prosvetnega odseka DZ v Gradišču št. 2 vsak delavnik od 10.—12. ure dopoldne in od pol 6.—9. ure zvečer, ob nedeljah in praznikih po od 9.—12. ure dopoldne. Delavci in nameščenci, obiskujte pridno ob prostem času knjižnico in čitalnico svoje zbornice.

Vladimir Vojtinski: »Problemi Svetske Privrede« (Nova svetska privreda — Nova svetska politika). Izdanje Centralnog sekretarijata Radničkih komora u Beogradu, 1926. — Centralni sekretariat Radničkih komora zastupa privrednu politiku radničke klase, koja se osniva na strogo naučnoj osnovi i na računanju sa realnim faktima. U izvršivanju zadatka izdana je i spomenuta knjižnica, koja obuhvaća 60 stranica. Sadržaj ove radnje vrlo je važan i za upoznavanje statistike i dinamike pravaca razvika svetske privrede upravo od neprocenive vrednosti. — Knjigu se može dobiti kod »Naše Snage«, jugoslavenska socijalistička nakladna zadruga, Zagreb, Ilica 55. I.

Ljubljanska drama:

Sobota, dne 6. nov.: Ob 4. uri pop.: Skopuh, dij. predst. po nižanih cenah. Iz. Nedelja, 7.: ob 20.: »Slaba vest«, Izv. Pondeljek, 8.: »Hlapci«, A.

Ljubljanska opera:

Sobota, 6.: »Rigoletto«. Gostuje baritonist Sigmund Zalevski. Izv. Nedelja, 7.: ob 15.: »Grofica Marica«. Znižane cene. Izv. Pondeljek, 8.: Zaprt.

Mariborsko gledališče:

Sobota, 6.: »Danes bomo tiči«. B. Nedelja, 7.: ob 15.: »Peg, srček moj«. — Ob 20.: »Veseli kmet«.

POZOR!

Opozorjate se, da eden par nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro ali zeleno)

„kijuč“

traja kakor čitje par drugih. Kupite eden par in preprečite, da — Nogavice brez žiga „kijuč“ so ponarejene

Jack London:

Železna peta.

(Socijalni roman. Prevel I. V.)

(Dalje.)

Ne morem dovolj poudarjati važnosti te visoke moralne pravičnosti celega razreda oligarhije. Ona je mož »Železne pete« in veliko sodrugov je bilo prepočasnih ali sploh niso bili nagnjeni, da bi iz tega delali pravilne sklepe. Mnogo od njih je smatralo moč »Železne pete« njenemu sistemu nagrad in kaznovanja. To je napačno. Nebo in pekel sta lahko temeljna faktorja religioznih fanatikov. Ali za veliko večino brezreligioznih sta nebo in pekel kot pravica in krivica. Ljubezen k pravici zahteva pravico; občutek nesreče je v vsem, kar ni pravično — kratko pravično delovanje je temeljni faktor religije. Ječe, pregnanstvo in ponižanje, čast in palače in čudovita mesta so vse slučajnosti. Velika gonilna moč oligarhije je vera, da dela prav. Neoziraje se na izjeme, neoziraje se na tlačenje in nepravičnost, ki jo je izvrševala »Železna peta«. Vse je dovoljeno. Odločilna točka je v tem, da je moč oligarhije danes v njenem prepričevalnem naziranju, da dela pravično.

Moč revolucije je v teh dvajsetih napornih letih živela le v čustvu po pravičnosti. Drugače se naše žrtve in mučeništva ne dajo razlagati. Iz nobenega drugega vzroka ni izdihnil Rudolf Mendenhall svoje duše za stvar in iz nobenega drugega razloga ni pel svoje labodje pesmi tisto noč pred svojo smrtjo. Iz nobenega drugega vzroka ni umrl Hurlbert med trpinčenjem, ker

se je do konca protivil izdati svoje sodruge. Iz nobenega drugega razloga se ni Ana Roylston odrekla srečnemu materinstvu. Iz nobenega drugega vzroka ni bil John Carlson zvest in nenagraden čuvaj našega skrivališča Glen Ellen. Brez ozira, mlad ali star, mož ali žena, visok ali nizek, ženij ali bebec, naj se gre kamorkoli med naše sodruge-revolucionarje, povsod se bo čutila kot gonilna moč, veliko in stalno zahtevanje po pravici.

Ali svojo povest sem preskočila. —

Ernst in jaz sva razumela prav dobro razvoj oligarhične sile, še predno smo zapustili naše skrivališče. Delavske kaste, najemniki in velika armada tajnih agentov in različna policijska nasilja so bili oligarhiji obvezni za vse. Z druge strani je padla velika brezposelna masa, prebivalstvo, ljudstvo brezdn, v pokorno ravnodušno udanost, v svojo bedo. Ako so močni proletarci v tej masi svojo moč uveljavljali, jih je oligarhija iz mase odtegnila in dobili so boljše pogoje ter so postali člani delavskih kast ali najemniki vojske. Tako se je nezadovoljstvo uspalvalo in proletariatu odvzemalo naravne voditelje.

Položaj ljudstva brezdn je bil usmiljenja vreden. Javna šolska izobrazba, v kolikor so prišli ti proletarci v poštev, je prenehala. Živeli so kot živali v velikih, umazanih delavskih četrtih, kjer so od bede in ponižanja propadali. Njih stare pravice so zginile. Izbira dela jim je bila prepovedana. Ravnotako jim je bila odvzeta pravica svobodnega preseljevanja in nošenja orožja. Niso bili, kakor kmetje, poljski sužnji, nego strojni in delovni sužnji. Ako je nastalo za nje nenavadno delo, kakor gradnja velikih de-

želnih cest in zračnih prog, kanalov, tunelov, utrd, se je v delavskih četrtih naredila mobilizacija in se je sužnje po deseterotisoč transportiralo na mesto, kjer se ima vršiti delo. Velike armade takih sužnjevo so pravkar delale na neki taki gradbi. Stanovali so v siromašnih barakah, v katerih se rodbinsko življenje ne more razvijati in kjer se je pristojnost nadomeščala z bestijalnostjo. Resnično, tam v delavskih četrtih je stanovala rjoveča bestija brezdn, katere se je oligarhija tako strašno bala — dasi je njen lasten produkt. Opice in tigra v nji ni hotela pustiti umreti.

In prav sedaj se govori, da se izvrši nova mobilizacija za ustrojitev prostora, ki je določen za projektirano čudovito mesto, ki bo, ko bo gotovo, prekašalo vsa dosedanja.

Revolucionarji bodo svoje delo vršili. Ali ne bo izvršeno z bednimi sužnji. Zidovje in stolpi in predori tistega veličastnega mesta bodo nastali pod petjem in v njegovo lepoto in v njegovo čudovitost ne bo vzdano stokanje in preklinjanje, nego godba in smeh.

Ernst je bil nestrpen vsled nepotrpežljivosti, da pride zopet med svet in delo za našo neugodno prvo revolucijo, ki je v čikaški komuni spodletela, je hitro dozorevalo. Ali polnil je svojo dušo s potrpežljivostjo. Ko je Hadly nalašč zato prišel iz Illinoisa, se je Ernst v tem času svojega mučenja in čakanja preobrazil v popolnoma drugega človeka, ter sukal velike načrte v svoji glavi za organizacijo izobraženega proletarijata in naposled za vzdrževanje vzgojnih začetkov med ljudstvom prepada — vse to seve za slučaj, če spodleti prva revolucija.

Dnevne novice.

Stavbna anketa v Ljubljani. Stanovanjski najemniki stoje pred prepadom . . . Novi »protistanovanjski« zakon je suho in na kratko izjavil, da od 1. novembra leta 1927. ni nobene stanovanjske zaščite več. Ako se med 1. oktobrom in 1. novembrom leta 1927. ne domenita hišni gospodar in najemnik, potem lahko gospodar ubogega najemnika kratkoma postaviti na božji zrak. S tem novim zakonom se je dejal ob veljavo dosedaj veljavni red: Večmesečna odpoved, ki se je doslej izkazala kot pravilna in smotrna. Tudi tistih osem dni za izselitev ni več. Po 1. novembru 1927 je najemnik odvisen edino od dobre ali slabe volje lastnika hiše . . . Zveza stavbnih zadrug v Ljubljani, svesta si ogromne odgovornosti, ki nastaja za vso javnost odslej — kajti kdo more oceniti in tudi le videti, kakšne strašne socialne in gospodarske posledice lahko nastanejo vsled striktnega izvajanja novega zakona — sklicuje za danes v Ljubljano veliko anketo vseh onih, ki morejo in morajo najti sredstva, ki bodo odvzela prehude ojstrine novega »zakona«. Kaj hoče Zveza stavbnih zadrug? V kolikor poznamo njene namene in može, ki so jo ustanovili, da gre edino za tem, da se sezida kar največ novih hiš in kar največ stanovanj. Kdo naj zida? Zveza hoče baš s to anketo, da se po mogočnosti jasno dožene: po kateri poti se pride najpoprej do praktične rešitve perečega stanovanjskega vprašanja. Pozdravljamo to anketo, kakor pozdravljamo vedno vsako akcijo za doseganja dobrih namenov. Nujna je pomoč v stanovanjskem oziru. Večja je sila kot mislimo in če bo današnja anketa saj popolnila gradbeno delavnost po Sloveniji, bo že opravičila svoj nastop. Bojimo pa se, da bo zadela na pretir oreh . . .

Jugoslavija je demokratična in ustavna država . . . Mnogo pišemo in govorimo o reakciji v tujih državah, dejstvo pa je, da ni reakcija pri nas nič manjša in nič hujša. Baš na dan Vseh Svetih se je pripetil v Splitu slučaj, ki je menda samo pri nas in še posebej samo v Dalmaciji mogoč. Dva delavca, mizar Radomilović in kovač Antonini, sta na pokopališču izpregovorila nekaj besed v spomin na svojega pokojnega tovariša Jakula, ki je bil eden najinteligentnejših in poštenjavišjih splitskih somišljenikov. Pa je polici-

ja oba govornika kratkoma zaprla in menda zaradi tega, ker sta v svojem govoru izrekla nekaj besed, ki policiji niso bile všeč. Smo pač svobodna, demokratična in ustavna država . . .

Tudi klerikalna stranka je državotvorna. Dr. Korošec je povedal »Slovenčevemu« uredniku, kako naj piše, da bo dobro. Povdarjajte, je rekel, da je »SLS državotvorna in obenem dalekovidna, reformatorska« . . . S tem je pač cenjeni čitatelj že razumel, pri čem smo. Prej so nas demokratije tako dolgo ubijali s svojo državotvornostjo, da so medtem že sami pozabili nanjo. Sedaj je pa povzela ta odlični ideološki in politični pojem v svoj kontingentni program Slov. ljudska stranka. Demokratije so zlasti povdarjali svojo državotvornost, ko so bili na vladi, klerikalci jo pa povdarjajo že prej. Seveda dodajajo, da so obenem tudi . . . dalekovidno reformatorski, kar lahko tudi pomeni, da je avtonomija še . . . daleko. Zaenkrat naj pač ogromna večina volilcev od gorate Kranjske in zelenega Štajerja vzame na znanje, da je SLS srečno zaplavala v državotvorne vode — čeprav ji je bilo morda to težko, kajti toliko smo pač pripravljeni objektivno priznati, da ni bilo dr. Korošcu lahko stopiti po tej trnjevi državotvorni poti, in da bi bil raje ostal pri avtonomiji, če ne bi bile razmere v Sloveniji in v državi že tako obupne, da je narodu že vseeno, ali se mu govori o avtonomiji ali o državotvornosti. Dosti ne verjame ne v to, ne v ono.

Obrtni naraščaj brez zaščite. S drug nam piše: Neka ljubljanska modistka po imenu S. izkorišča svoje vajenke tako, da ji delajo do 11. ure ponoči, kakor bi sploh ne delale po dnevu že tako ves dan. Ne vemo, ali so modistke pekova obrt, ker delajo po dnevu in ponoči. Po noči pečejo peki, po dnevu pa raznašajo pekovski vajenci pri nas kruh in isto delajo očividno tudi modistovske ter šiviljske vajenke, ki raznašajo po dnevu klobuke in obleke, po noči pa delajo v delavnicah. Ali ni predpisani za vajenke tudi zakonski odpočitek za nego in razvoj njenega mladega telesa? Kje je pa obrtna oblast in inspekcija dela v Ljubljani? Inspekcija dela bi morala, ako se ji naznanijo taki slučaj, kakor je zgorajšnji, ki ji je znan, naznaniti državnemu pravdnistvu, da postopa po zakonu

VSAK ČITATELJ

»Delavske Politike« mora tekom meseca novembra, ki je od zaupnikov določen za agitacijo, pridobiti vsaj še enega naročnika. Delavci, ven iz vaših stanovanj z meščanskimi listi. Delavec mora čitati svoj list, ki brani njegove koristi. -- Na delo sodrugi!

proti nedovoljenemu prekoračenju delovnega časa pri obrtnih vajenkah in isto velja za vso mladino do 18. leta, ker zakon prepoveduje delati vajenkam nad 8 ur na dan in povrh tega pa je sploh prepovedano mladini do 18. leta vsako nočno delo. Zato pa apeliramo na vse naše strokovne organizacije, da začno po vzorcu dunajske centrle delavske mladinske organizacije ustanavljati podružnice in skupine v vseh krajih Slovenije. Skrajni čas je že, da prične delavski in obrtni naraščaj misliti na organizacijo. Če pomislimo, da imamo nad 13.000 vajencev in vajenk v Sloveniji, tako, da jih postane vsako leto do 4000 obrtnih in trgovskih pomočnikov, je potreba po organizaciji pač jasna. Sodrugi, prožite roko obrtnemu naraščaju in delajte zanj. Veliko krivic je za odpraviti, in delo bo plodonosno za razvoj delavskega pokreta.

Delavska pekarna preprečila zvišanje cen kruhu. Minuli teden so zborovali vsi mali in veliki mariborski peki. Na seji so iznesli predlog po zvišanju cen kruhu v Mariboru, kljub temu, da ni za to podanih tehničnih vzrokov. Zastopnik mariborske Delavske pekarnice je s svojim protestom preprečil ta sklep, ko jim je dokazoval, da ni za povišanje cen podan nikak povod in da se Delavska pekarna takemu sklepu ne namerava pokoriti. Konsternirani nad izjavo največje pekarnice, organizirane na združni podlagi, so peki raje potem svojo namero opustili. Delavska pekarna v Mariboru nastopa kot odločen regulator krušnih cen in ima precej zasluge na tem, da cene že doslej niso bile višje. V tem slučaju pa je zlasti njena zasluga prav očitna.

Anketni odbor za pobijanje korupcije je imel spet sejo in se je topot baval s svoječasnimi amerišskimi naročili dr. Korošca. Od teh Koroševih prekoceanskih kupčij je »Jutro« skoraj pet let živelo žurnalistično, polemčno, politično in ideološko. In ker se je zadnje dni resno razpravljalo o možnosti, da vstopijo naši klerikalci v vlado, se ni čuditi, da je radikalni anketni odbor, ki bi moral pravzaprav razčistiti korupcijske afere Radeta Pašića, se lotil Korošca, da mu bo še bolj očitno, da si ga radikalni iskreno žele v vlado. Na prihodnji seji anketnega odbora se bo pa obravnavala klerikalna interpelacija proti dr. Žerjavu. Priznati moramo, da se je anketni odbor resno lotil svoje naloge, ker je že do kraja »razjurl« domačo belgrajsko radikalno korupcijo, se je sedaj začel baviti še s slovensko klerikalno in demokratsko. Kakor rečeno, se vse delo in sklepi tega odbora zapisujejo v posebnih protokolih, ki se pošljejo nato v državni arhiv, odkoder romajo v državne peči, vsled česar je očitno, da je delo tega odbora nujno potrebno in da so njegove seje prava šiba božja za vse prizadete, zlasti pa za Radeta Pašića in sploh za korupcijo Srbohrvaški tečaj za čelavce in nameščence v Ljubljani. Za dramatično šolo, knjigovodski in nemški tečaj prosvetnega odseka Delavske zbornice se je prijavilo mnogo delavcev in nameščencev. Zato je sklenil prosvetni odsek, da priredi še srbohrvaški tečaj, ker je znanje srbohrvaščine nujno potrebno vsem onim,

Vonjavi svilnati lasje

otroški, katere tako radi božamo in poljubljamo. Ohranite svojem ljubljencu te svilnate lase kar moči dolgo! Umivajte jih s popolnoma neškodljivim sredstvom!

Brez sledu škodljivih ali jedkih primesi očisti Elida-Shampoo lahko pa temeljito lase in kožo na glavi z nežnim posebnim milom. Daje bujne, močne pene, ki z milijoni mehurcev zagrnejo vse nezaželeno.

Elida-Shampoo podeli lasem krasen medel lesk in ohranjuje čarobne prirodne kodre.

Uporabljajte vsled tega vedno sode prosti

ELIDA

SHAMPOO

Jugoslav. d. d. Georg Schicht, Osijek. Oddelek »ELIDA«.
Pošljite mi brezplačno originalni zavojček 4/III
Elida-Shampoo
Ime:
Naslov:

Prosimo, da vrnete ta odrezek v kuverto, katero naslovite kot tiskovino.

ki hodijo na jug iskat dela. Vsi, ki bi želeli obiskovati ta tečaj, naj se zglase pri svojih kulturnih ali strokovnih organizacijah ali pa direktno pri prosvetnem odseku Delavske zbornice v Gradišču št. 2.

Volitve v trgovsko zbornico so spet na dnevnem redu. Klerikalci so začeli nabirati dokaze o nepravilnostih pri zadnjih volitvah, in demokratije udrihajo proti denunciantskim klerikalcem in kličejo na pomoč pravne kroge, medtem ko se klerikalci obračajo na državnega pravdnika. Kakor vidimo, se koristno in nujno delo za pospešitev slovenske obrti, industrije in trgovine še vedno prav pridno nadaljuje.

Zavarovanim članom Okrožnega urada za zavarovanje delavcev! Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani ima v svoji novi zgradbi na Miklošičevi cesti 20 med drugim urejene tudi čistilne kopeli, ki so zavarovanim članom dostopne po znatno nižji ceni, s katero je komaj krita poraba vode, mila in perila. Pršna kopel z milom in perilom stane za člane in njih svoje 3 Din, kadna kopel 12 Din in parna 10 Din. Uprava urada je pri določitvi cen imela namen gojiti čistost in navajati delavce in nameščence k negi telesa in zdravlja. Dosedanji obisk čistilnih kopeli s strani delavstva je neznan, kar kaže pravo sliko neupravnega pomena čistosti in higijene. Nesnaga je izvor mnogih bolezni in kdor se hoče obvarovati hujših posledic, bo negoval svoje telo in ga utrjeval s pogostim kopanjem. Ni dovolj, da se že nastale bolezni lečijo, ampak treba je telo krepiti, da postane odporno napram boleznim. V veliki meri je pojmovanje pomena kopanja s strani delavstva odvisno od zanimanja za čistost pri delodajalcih, ki imajo tudi v prvi vrsti korist, če je pri njih zaposleno delavstvo trdnega zdravlja. Zato prosi urad predvsem delodajalce, da poučijo delavstvo o pomenu negovanja telesa ter ga navajajo k rednemu kopanju. Zeleti bi bilo, da si večji obrati nabavijo pri OUZD primerno količino vstopnic zlasti za pršne kopeli in iste oddajajo delavstvu po nabavni ceni ali pa da se sami prispevajo del vstopnine ter nudijo delavstvu s tem priliko, da se redno poslužujejo kopanja.

DRAGINJA PADA! Dokaz temu so presenetljivo nizke cene, po katerih Vam nudi Tekstilbazar v Ljubljani, Krekov trg št. 10, obleke, perilo, čevlje in drugo blago. Za 785 dinarjev si lahko nabavite v tej prodajalni celo garnituro, obstoječo iz obleke, perila in čevljev. Berite tozadevni insert v današnji številki našega lista! Prepričajte se o teh bajno nizkih cenah in dobrem blagu v prodajalni Tekstilbazarja

Za gospode in dame!

Na vsestransko željo letos zopet

reklamna prodaja!

Za mali denar se oblečete od glave do nog samo z **garantirano dobrim blagom.** — Ta bajna cena za tako množino dobrega blaga traja **zopet samo 14 dni!**

Vse to samo za Din 785'—

- 1 elegantna moška suknena moderno izdelana obleka ali za
- 1 zimsko moško suknjo finega, čisto volnenega double sukna,
- 1 cefirasta ali flanelasta srajca iz dobrega perilnega blaga,
- 2 zvrane pripadajoča ovrtnika,
- 1 krasno svilnato kravato ali samoveznico,
- 1 par spodnjih hlač iz parhanta ali finega belega platna,
- 1 par finih VOIKA nogavic,
- 1 par finih VOIKA čevljev.

Za dame ista cena! Din 785'—

- za 1 fini velour-plašč najboljšega velurja ali elegantno izgotovljen
- plašč, kakor si ga sami izberete,
- 1 obleko najboljšega čisto volnenega modernega sukna,
- 1 par finih VOIKA nogavic,
- 1 par finih VOIKA čevljev in 6 komadov finih žepnih robcev.

Vsak si lahko po volji obleko ali blago sam izbere. — Prijatelji, ali more kdo Vam še kaj ugodnejšega nuditi? Ne, to Vam nudi skozi 14 dni zopet samo.

Tekstilbazar v Ljubljani

Krekov trg 10.

Prodaja se v pritličju in v prvem nadstropju.
Pošiljamo tudi po pošti! Zahtevajte cenik!

Slovene testenine

so na višji kvaliteti

na Krekovem trgu v pritličju in v I. nadstropju. Zahtevajte cenik! Na pismeno naročilo Vam pošlje trdka naročeno blago tudi po pošti.

VOLNO IN BOMBAŽ za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri **Karlu Prelog**, Ljubljana, Stari trg 12 in Židovska ulica 4.

Marlbor.

STRANKIN SHOD V STUDENCIH se vrši danes, v soboto, ob 7. uri zvečer v gostilni Klemenčak.

Inž. Košutič v Mariboru. V torek se je nahajal v Mariboru inž. Košutič, ki se je zlasti zanimal za razmere v železniški delavnici. Pustil si je predstaviti nekaj delavcev, da sliši njihovo »mnenje«. Naši sodrugi so mu predstavili najstarejšega delavca, ki dela že nad 50 let v delavnici in je star preko 80 let. Radovedni smo, če je prišel v Maribor samo »potegnit« naše toliko zapostavljene železničarje, ali pa če si je vzel tudi k srcu to sramoto naše socialne politike, ko se nahajajo v delavnici še osemdesetletni stari.

Rdeči november. Socialistični zaupniki so zborovali minulo sredo in sklenili proglašiti november za rdeči mesec. Zato nalagamo danes vsem našim mariborskim naročnikom dolžnost, da nam preskrbe do konca novembra vsak najmanj po enega naročnika za »Del. Politiko«.

Društvo profesionistov snujejo neki ljudje v delavnici državne železnice, pri tem pa tako sijajno napredujejo, da imajo sicer že vse v redu, samo člani jim še manjkajo. Z žoltimi organizacijami ni danes nič več!

Izjava. V štev. 144 od 15. sept. 1926 našega lista »Delavska Politika« smo objavili med mariborskimi vestmi notico: »Prav krvave so bile Irgoličeve orožne vaje v Hotinji vasi pri Hočah, o katerih smo v naši zadnji številki poročali. Takrat so nam očividci pripovedovali le o krvavih buticah v Maribor se vračajočih Orjunašev. Mi smo pa že takrat sumili, da samo pri potolčenih buticah ne bo ostalo, naslednji dan pa smo že zvedeli, da umira v mariborski bolnici teško ranjen kmet in Orjunaš Franc Pečnik na posledicah orjunaške »veselice«. O tem slučaju so kajpada vsi listi lepo molčali, še celo klerikalni niso o zadevi nič vedeli, le naši socialistični listi so morali prečedno družbo razkrinkati. »Jutro« se je še prav pošteno zlagalo, da je bil omenjeni teško ranjen v sporu s svojim lastnim očetom in sicer daleč proč od orjunske miroljubne veselice. To je torej zopet nova žrtve fašistovskih prireditvev. Tokrat so si jo izbrali iz svojih lastnih vrst. Padel je v boju za nacionalne svetinje Hotinje vasi in »Tabore« mu v svoji nedeljski številki prinaša na zadnji strani posmrtnico. Ker je pa ta zadeva vendarle zakrita v misterij, vprašamo danes drž. pravdnštvo, če je tozadevno postopanje že uvedeno, da bo javnost lahko vedela, kje se nahajajo morilci z obljubami zapeljanih hotinjskih kmetov.« — Prepričali smo se tekom tiskovne pravde, katero je g. dr. Fran Irgolič, odvetnik v Mariboru, naperil zoper našega bivšega odgovornega urednika s. Rudolfa Golouha, da smo bili napačno informirani, da je bil članek utihotapljen preko uredništva v naš list. Izjavljamo, da je članek neresničen, brez vsake stvarne podlage, da se je z istim zgodila vodstvu »Orjune« in posebej g. dr. Fran Irgoliču, odv. v Mariboru, huda krivica. Preključimo in obžalujemo vsebino članka in izjavljamo, da nismo imeli namena s tem člankom napasti osebo g. dr. Fran Irgoliča, odvetnika v Mariboru. S tem damo g. dr. Fran Irgoliču in

vodstvu »Orjune« popolno zadoščenje. — V Mariboru, 4. nov. 1926. — Uredništvo.

KINO »DIANA«, STUDENCI.

predvaja od petka 6. novembra do vključno torka 9. novembra: »New York in njegovi prebivalci«. Simfonija vele mesta v 6 činih. Romantika nebotičnikov, divji ritem dela in športa, svetle in temne strani New Yorka, borba za delo in dolarje in filmske zvezde. Kako New York plaka in kako se smeje. — Predstave dnevno ob delavnikih ob pol 7. in ob pol 9. uri zvečer, ob nedeljah in praznikih kakor do sedaj. — Lepotna konkurenca žena in otrok.

Celje.

Schultert — fertig — Gewehr an! — **Feuer!** Tudi v Celju se je ustanovila »Strelska družina«, koje namen je vežbati člane v streljanju, da bodo lahko vsak čas nastopili proti notranjim in zunanjim sovražnikom, kakor pravita »Nova Doba« in stric »Slovenski Narod«, ki se še nista popolnoma otrešla nekdanjega veteranskega duha. Ta ustanova nas spominja na medvojne »Jungschütze«, ki so jih gotovi ljudje, ki se danes nahajajo med »notranjimi prijatelji« države, organizirali in pošiljali na fronto, sami pa lepo v »Hinterlandu« branili nekdanjo »ljubo« domovino. »Slovenski Narod« in vsi meščanski listi propagirajo to organizacijo sovražstva v času, ko so jugoslovanske ženske organizacije na kongresu na Bledu sklenile vsako leto prirejati mirovne dneve, na katerih bodo širile idejo miru in sprave! Ne vemo, ali se jugoslovanske narodne dame strinjajo z nameni ter organizacije, ki je mimogrede povedano, v očigled sile v naši državi popolnoma odveč, na vsak način pa bi bilo dobro, da javno povejo svoje mnenje o organizaciji, koje nameni in cilji so v ostrem nasprotju z nameni — dasi v meščanskem duhu ovitimi — ženskih organizacij, ki se pri nas udeležujejo! Naj bo karkoli, mi se v strelsko famulijo ne bomo vpisali, ker nismo rekruti in že znamo streljati.

ZIKA

je najboljša žitna kava!

Ptuj.

Dopisnik »Marburger Zeitung« se ponovno zavzema za redukcijo uradništva pri mestni občini, ter s tem priznava, da gre gospodarstvo mestne občine rakovo pot, oziroma, da je slavni »Narodni blok« mestno gospodarstvo sijajno zafural. Opozorili bi dotičnega dopisnika, da naj raje kritizira stanje posameznih gospodarskih podjetij in skrb za ista od strani »Narodnega bloka«. Tako n. pr. mestna žaga hira in ne bo dolgo, da je ne bo več. Naj raje piše o »racionalnem« gospodarstvu »Narodnega bloka«, da n. pr. ta uboga, zadolžena občina naročila kar za nad 20.000 Din pisarniških potrebščin. Patent pa imajo gospodje — kakor to sploh znajo kapitalisti — na redukcijo plač mestnim delavcem, ki jo mislijo izvesti. Mestni delavci so se organizirali pri — »Narodno-socialni zvezi« in se bodo pač morali

Nihče ni prisiljen

da kupi, pač pa si lahko pri meni brezobvezno ogleda bogato zalogo angleškega in češkega blaga za moške obleke in površnike, raglane i. t. d. po najnižjih cenah

JOSIP IVANČIČ, LJUBLJANA

MIKLOŠIČEVA CESTA 1

poslužiti intervencij njihovih organizatorjev gg. Sigla in Menoni-ja, ki sta menda sama najbolj potrebna pomoči. Sicer pa bodo bržčas rešili to vprašanje v lepi »harmoniji« — na škodo delavstva. Morda bo le ta izkušnja spametovala delavce, da je edino mesto za njih v naših strokovnih organizacijah. Omembe vredno in unikum vsaj v Sloveniji je, da gospodje iz »Narodnega bloka« še dosedaj niso rešili uradniškega vprašanja. Pomisliti je treba, da so naši za svoje uradništvo tako vneti beograjski vlastodržci uredili že pred tremi leti uradniško vprašanje sicer z reakcionarno pragmatiko in po balkanskih metodah, ali ta toliko maltretirani beograjski balkanizem se ne da nikakor primerjati s ptujskim, ker ptujski »Narodni blok« še dosedaj (po menda triletnem reševanju) ni rešil, oziroma uredil tega vprašanja. Pozabiti pa ne smemo, da je referent za ta »problem« klerikalec g. Kos. Samo pomislite, klerikalec in sam državni uradnik, pa tako vneto že tri leta rešuje službeno pragmatiko. Najbrže pa tem gospodom dela velike preglavice poteza bivšega župana in sedanjega podžupana Blažeka, ki je odpustil na podlagi neobstoječe pragmatike uradnika g. Ferleša, kar bo stalo občino ogromno vsoto, ker je imenovani tožil občino za odškodnino in je že izšla sodba, seveda za občino neugodno. Pravijo, da g. župan ne bo nič zgubil, pač pa bodo to čutili davkoplačevalci, kar si bo treba dobro zapomniti za prihodnje volitve. Kakor hitro nam bo natančneje znan izid omenjenega procesa, se bomo povrnili k tej čedni stvari in jo primerno opisali.

Jesenice.

Dne 14. oktobra t. l. se je vršilo v Delavskem domu na Savi zelo podučljivo in zanimivo predavanje. Kot predavatelj je nastopil centralni predsednik »Svobode« dr. H. Tuma, kateri nam je vžil s tem predavanjem nove sile in poguma, da gremo in gradimo marksistično kulturo in ž njo bodočnost nove človeške družbe. Predavanje je bilo zelo dobro obiskano, zlasti je bila zastopana v polnem številu šolska deca. Vsakega odraslega je pri pogledu na to deco presunilo veselje, ko je videl kako napeto sledijo deklice in dečki predavatelju kot bi hoteli vsako besedo posebej kopirati s svoje mlada in nedolžna srca. Tudi starejšim s drugom je to predavanje vzbujalo zanimanje, akoravno je bilo to predavanje v prvi vrsti namenjeno deci, zlasti članice so zelo zadovoljne in neprestano govorijo o tem predava-

nju. S tem lepim in res podučljivim izvajanjem je dal predavatelj jeseniškim Svobodašem pojma o telovadbi in smo za to predavatelju hvaležni. Sodrug dr. H. Tuma je osvojil naša srca in si vsled tega želimo, da ga kmalu zopet vidimo na Jesenicah v naši sredini.

Ruše.

Naša »gospoda«! Dovolj smo že pisali o razmerah v tukajšnji tovarni, vendar se nam zdí potrebno objaviti slučaj, ki se je pri nas pred kratkim dogodil, je sicer precej smešen, pa vzlic temu dokazuje, v kako visokih sferah letajo nekateri uradniki in kako občujejo oni z delavci. Delavec, nastavljen od tovarne, da dovažja strankam naročena drva, je iste dostavil ženi nekega tukajšnjega uradnika. Pozdravil jo je pač običajno, kakor se pač spodobi. To pa milostljivi ni bilo po volji, pa se je pritožila svojemu možu in ta je dotičnega delavca nahlulil v tovarni, rekoč, da se mora njegovo gospo pozdravljati z »milostljiva«, držati klobuk ves čas v roki in jo gledati v oči itd. Tudi pred njim se mora baje stati mirno, po vojaško, roke ob boku, ker on da je uradnik, ne pa le delavec. Zaupniki so vsled te nadutosti obžalovanja vrednih ljudi intervenirali pri ravnatelstvu. Pripomnimo samo, da smo delavci v tovarni za delo in ne za poklone, ki jih nismo vajeni, naj si jih dotični pospod kje drugje išče. Zapišite si v uho, da ako bi ne bilo nas delavcev v tovarni, greste tudi lahko vi s trebuhom za kruhom.

Šport.

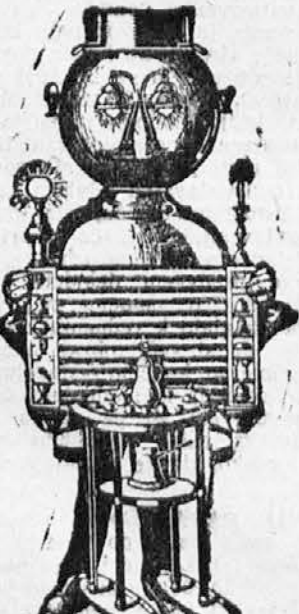
Prošlo nedeljo se je zaključila v Ljubljani prvenstvena nogometna sezona in sicer z zaostalima tekama med rezervami SK Slovana, SK Ilirije, ASK Primorja in Jadrana. Slovanova rezerva je podlegla Jadrani v enakovredni igri z 5:1, medtem ko rezerva SK Ilirije ni nastopila proti ASK Primorju rez., vsled česar zgubi v smislu pravil v razmerju 3:0. Edina večja tekma se je odigrala med ASK Primorje in SK Slovan. Tekma je bila v prvi vrsti trajning, kajti oba kluba sta preiskusila nekaj novih moči, ki so se obnesle. — Slovanovo moštvo je igralo zelo bojevito in z velikim elanom. Posebno pohvalo zasluži obrambni trio, vendar igrajo vsi preostri in prenevarno, česar bi se morali odvaditi. Končni rezultat glasi 4:0 za ASK Primorje.

V nedeljo se je odigrala v Ljubljani tudi finančna tekma za hazensko prvenstvo Slovenije in sicer med družinama SK Ilirija in ISSK Maribor. Zmagala je nezastuženo SK Ilirija s 7:6.

Izredna glavna skupščina Ljub. Nog. Podsaveza se bo vršila dne 14. novembra v Ljubljani ob 9. uri dopoldne. Skupščina se mora vršiti po sklepu skupščine JNS-a in to z namenom, da se voli v podsavezni odbor funkcionarje po proporeu. Toda ta propore ni zamišljen na demokratični bazi. Pač po načinu buržuazije! — Delavske klube pa pozivljamo, da iskažejo zaupanje svojim dosedanjim delegatom v LNP-u, kajti le z združenimi močmi nam je uspeh zagotovljen.

Iz uprave.

Dopisnike naprošamo, da ščitijo upravo pred izdatki in lepijo na pisma in dopisnice znamke s prispevkom za poplavljenice! — Uprava.

„JUGOMETALIJA“

nudi
po najsolidnejših
cenah vse v stroko spadajoče
izdelke: patentirane peči, ogrevalne
aparate, kotle za žganjekuho, vsakovrstno
kuhinjsko posodo, petrolejske svetilke
na plin ter vsakovrstno galan-
terijsko robo iz
kovin.

LJUBLJANA

MODROCE

iz najboljšega doma-
čega in češkega platna,
posteljne mreže,
otomane in tapetniške
izdelke nudi najceneje

Rudolf Radovan
tapetnik

LJUBLJANA, Krekov trg 7.
Stalnim nameščencem na obroke!

M. RAUCH

trgovina stekla
Celje, Prešernova ul.

priporoča steklo za okna,
zrcala slike, okvirje za
slike, svetilke, porcelan,
kameno posodo itd. itd.

Na drobno! Na debelo!

**Zbirajte za
tiskov. sklad!**

SUKNO — DOUBL — KAMGARN

za moške obleke, velika
izbira — ugodne cene.

R. MIKLAUC „Pri Škofu“
LJUBLJANA, LINGARJEVA ULICA.

Pri vedno večji denarni krizi
je treba gledati na to, da si nabavite čevlje, čim naj-
ceneje mogče. V Ljubljani dosežete to najboljše pri trvdki

„DOKO“

V PREŠERNOVI ULICI ŠT. 9 NA DVORIŠČU.
Ti izdelki so najboljše kvalitete ter po priznani nizki ceni.
Zajamčeno lastni izdelek iz lastne tovarne. Vsa popravila takoj in najceneje.